

Zmaga jeseniških železarjev

Valjarno tanke pločevine so slovesno izročili v obratovanje

Ni še minilo leto dni, kar je kolektiv valjarne tanke pločevine Zelezarne Jesenice praznoval 20-letnico obratovanja in že spet praznuje večjo in pomembnejšo zmago. V nedeljo dopoldne so se zbrali jeseniški železarji in javorniški valjanci ter njihovi svojci k slovesni izročitvi v obratovanje prenovljene in modernizirane valjarne tanke pločevine. Poleg predstavnikov jeseniške železarne so prisostvovali slovesnosti tudi zvezni poslanec France Perovšek, Mavricij Bore, tajnik republiškega sveta sindikatov Slovenije, Jože Plečnik, predsednik metalurških sindikatov Slovenije, Mirko Zlatnar, predsednik OOSZDL za Gorenjsko, Miran Košmelj, predsednik OLO Kranj, Viktor Brun, podpredsednik jeseniške komunne in drugi.

Slovesnost je otvorila godba na pihala »Svobode« Javornik z Internacionalo, nakar je valjavec France Traven otvoril slovesnost in pozdravil goste. Pevci javorniške »Svobode« so zapeli delavski pozdrav, ki mu je sledil referat o poteku gradnje, oz. modernizacije valjarne tanke pločevine. Govoril je šef kapitalne izgradnje Dante Jasnič. Ta je po referatu izročil valjarno obratovodnji Lojzetu Štrumbliju in ostalim predstavnikom obrata, nakar sta čestitala k pomembnemu prazniku jeseniške železarne Mavricij Bore in Miran Košmelj. Z državno himno je bil slovesen del izročitve prenovljene valjarne tanke pločevine v obratovanje zaključen, navzoči pa so si ogledali njeno obratovanje.

Valjarna tanke pločevine je bila zgrajena 1934. leta. Takrat so postavili dvoje duo ogrodiv z letno kapaciteto 11.000 ton pločevine. Postronje je zgradila inozemska firma, ki je poslala tudi inozemske valjavce na poskusno obratovanje. Leta 1936 so dogradili še trije ogrodive in povečali kapaciteto na 18.000 ton letno. Za tiste čase so bile naprave tanke pločevine povsem moderne. Tempo gospodarskega razvoja po osvoboditvi pa je zahteval vedno večje količine tanke pločevine. Da bi omilili primanjkljaj tega proizvoda v našem gospodarstvu je predvidel že 5-letni plan modernizacije obrata. Takratna Generalna direkcija črne metalurgije je sklenila pogodbo z avstrijsko firmo »Interkontinental« o dobavi načrtov. Po teh naj bi ostala mehanizirana proga tanke pločevine na starem mestu, kar bi zahtevalo prenehanje obratovanja tanke pločevine za leto dni. Vodstvo podjetja je razmišljalo o novi varianti, ki naj bi kljub mehanizaciji omogočila redno obratovanje proge tanke pločevine. Sklepljena je bila pogodba z avstrijsko firmo Induplan-Linz. Z delom so pričeli leta 1953 in ga dokončali konec julija letos. Izgradnja nove valjarne debele pločevine, ki je bila prvi pogoj za likvidiranje nad 50 let stare pločevinske valjarne, preselitvi starih predelovalnih obratov v nove prostore v Hrenovici, moder-

niziranju visokih peči, postavitvi 60 tonske SM peči, postaldaljšku hale jeklarne za 100 m

Z otvoritve prenovljene valjarne tanke pločevine železarne na Jesenicah

zgraditvi nove kotlarne z novim 25 t/h parnim kotlom itd., je sledila modernizacija valjarne tanke pločevine. Ta je zahtevala likvidacijo dveh talnih ogrevalnih peči na težki prog, v nadomestilo katerih so morali zgraditi novo krožno peč in preurediti eno, še pred porušenjem stare.

V nedeljo 25. septembra bo v Cerkljah v okviru občinskega praznika Kmetijski dan. To nedeljo bo že zjutraj ob 7. uri v zgornji dvorani Zadruega doma otvoritev poljedelske, sadjarske in čebelarke razstave. Uro kasneje pa bo otvoritev razstave goveje živine pred Zadruega domom. Vse to pripravljajo kmetijske zadruge na območju novega občinskega ljudskega odbora Cerklje in sicer Kmetijska

Gradnja valjarne tanke pločevine se deli v dve etapi. Prva etapa je zajela gradnjo tople valjarne, druga pa adjuštažo z ostalimi vzporednimi oddelki. Z dograditvijo trio ogrodiva se je povečala osnovna kapaciteta za 12 tisoč ton letno. Z dograditvijo valjarne, ki je bila zaključena z julijem pa je bila ustvarjena osnovna kapaciteta 40 tisoč ton letno, ali 122% več od stare proizvodnje. Za modernizacijo valjarne je izdelal tehnični biro nad 1000 načrtov. Izkopanega je bilo nad 12 tisoč ton raznega materiala, ugrajenega je bilo nad 5000 ton betona in porabljenega nad 1000 ton ce-

in porabili nad 6 km el. kabla. Vrednost do sedaj izvršenih del znaša nad 1,795.000 dinarjev, preostala dela v letošnjem in prihodnjem letu pa bodo terjala še nad 800 milijonov dinarjev.

Vse to so številke, ki so velikega pomena za jeseniško železarno in s tem za naše gospodarstvo sploh.

P. Uloga

V tej številki:

Zunanje politični komentar: Kam, Argentina? (stran 2)

Obrazi in pojavi: „ex“ . . . (stran 3)

„Svobode“ pred III. kongresom na Jesenicah (stran 4)

SESTANEK PREDSEDNIKOV OBČIN S PODROČJA KRANJSKEGA OKRAJA

Pred ljudskimi odbori so važne in pomembne naloge

Kranj, 20. septembra.

Danes so se sestali v Kranju vsi predsedniki občinskih ljudskih odborov Kranjskega okraja, da bi skupno s predsednikom OLO Miranom Košmeljem ter tajnikom Zupančičem prediskutirali številne nerešene probleme in marsikatero nejasnost, v zvezi s poslovanjem novih občinskih ljudskih odborov. Posvetu je prisostvoval tudi predsednik OOSZDL Mirko Zlatnar.

Največ težav je zglada s sistematizacijo delovnih mest. Na osnovi nove sistematizacije je predvideno v aparatu okrajnega ter občinskih ljudskih odborov le pet uslužbencev več, kot jih je bilo doslej v obeh okrajnih in v vseh občinskih ljudskih odborih. Toda to je le sistematizacija delovnih mest, kar ne pomeni, da imajo ljudski odbori tudi že na razpolago uslužbenca za vsa delovna mesta. Okrajnemu in občinskim ljudskim odborom jih primanjkuje nič več in nič manj kot 120.

V vseh ostalih republikah razen Slovenije se je število uslužbencev z novim komunalnim sistemom zmanjšalo. Le v Sloveniji se je njih število povečalo za približno 6%. Zaradi tega dejstva in pa zaradi tega, ker je jasno, da

v bližnji prihodnosti ne bo na razpolago toliko uslužbencev, da bi lahko zasedli vsa sistematizirana delovna mesta, je bilo sklenjeno, da pristopijo tako okrajni kot občinski ljudski odbori k temeljiti reviziji sistematizacije delovnih mest.

Kakšni bodo novi krajevni odbori in kakšno bo poslovanje krajevnih uradov, je bilo tudi eno izmed pomembnejših točk dnevnega reda današnje seje. Za sedaj je predvideno, da bodo v krajevnih pisarnah skoraj povsod po dva uslužbenca in sicer vodja pisarne in matičar. Razmišljanja o tem ali sta na sedežih krajevnih uradov potrebna dva uslužbenca ali ne, so rodila določene sadove. Ugotovilo se je namreč, da zadostuje en sam uslužbenec, če je le-ta sposoben, da pa je morebiti razmišljati o nastavitvi honorarnega kurirja. To mnenje je zastopal Vinko Hafner, predsednik občinskega ljudskega odbora v Kranju.

TUDI O »VUHREDU« SO RAZPRAVLJALI

Predsednik Košmelj je opozoril ostale predsednike občin, da je potrebno še enkrat sklicati direktorje podjetij ter

razpravljati z njimi o vpisu posojila za dograditev hidrocentrale v Vuhredu. Doslej so namreč podjetja vpisala le 22 milijonov dinarjev namesto 38, kolikor so se obvezala. Pri akciji za vpisovanje posojila je bilo tudi opaziti deloma nerazumljivo stališče nekaterih podjetij do vpisa posojila.

S PRORAČUNOM SO TEŽAVE

Na tej seji je bilo tudi precej govora o finansiranju iz proračunov. Položaj v proračunu bivšega radovljiškega okraja je dokaj kritičen. Zaradi izpada dohodkov v Zelezarni je tudi v planu dohodkov OLO Radovljica primanjkljaj v višini 124 milijonov dinarjev, za preteklih 8 mesecev, do konca leta pa se predvideva še primanjkljaj v višini 4 milijonov dinarjev. Do tega izpada je prišlo zaradi povečanih materialnih stroškov in povišanega prometnega davka v Zelezarni na Jesenicah. Precej boljši položaj je v proračunu bivšega kranjskega okraja, kjer se izkazuje primanjkljaj samo v višini 6 milijonov dinarjev.

Zaradi takega položaja je nujno potrebno, da občinski ljudski odbori pregledajo svoje stare proračune ter dodobra premislijo o upravičenosti novih predračunov za razdobje september – december. Varcjevanje je v sedanjem položaju več kot nujno potrebno! (Nadaljevanje na 2. strani)

Kmetijski dan v Cerkljah

Največji dogodek bo razstava goveje živine - Posebne nagrade „Glavu Gorenjske“

zadruga Brnikov, iz Cerkelj, Velesovega in Zaloga. Najboljši razstavljeni predmeti na tej razstavi bodo dobili razen pohval tudi nagrade. Tako so za razstavljen predmet za poljedelski razstavi predvidene nagrade v znesku 25.000 dinarjev, za sadjarstvo 25.000 dinarjev in za čebelarstvo 15.000 dinarjev. Prav tako bodo tudi nagrajeni kmetje, ki bodo razstavili najlepšo govejo živino z rodovniki, ka-

tero bo že pred tem izbrala posebna komisija, najlepša plemenska krava, bik in telica bodo prejeli za nagrado v denar in denarno nagrado. Skupna vsota namenjena nagradam za razstavljen govejo živino bo znašala 125.000 dinarjev. Najnižja nagrada, katero bo prejel razstavljevec znaša 1000 dinarjev. Nagrade za razstavljevec na tej razstavi so prispevali Kmetijska zadruga iz Cerkelj 50.000 dinarjev, Kmetijski zadrugi iz Zaloga in Brnikov po 25.000 dinarjev, Kmetijska zadruga iz Velesovega 20.000 dinarjev, OZZ Kranj 70.000 dinarjev in uredništvo časopisa »Glas Gorenjske« 12.000 dinarjev. Medtem ko bo živinorejska razstava zaključena že opoldne, bodo poljedelska, sadjarska in čebelarska razstava zaključene šele zvečer.

Slavnostni sprejem v Prešernovem gledališču

Preteklo soboto je priredila v počastitev 5-letnice obstoja v avli Prešernovega gledališča predsednica Sveta za kul-

turo in prosveto občinskega ljudskega odbora v Kranju Danila Grilova, sprejem za goste. Sprejema so se udeležili številni politični, kulturni in javni delavci z Gorenjske in tudi nekaterih drugih krajev Slovenije. Na sprejemu smo opazili tudi predsednika odbora za kulturo in prosveto Zvezne ljudske skupščine Borisa Ziberla, zveznega poslana Franca Perovška, sekretarja Sveta za prosveto in kulturo LRS Vlada Vodopivca, rektorja Akademije za igralstvo umetnost dr. Franceta Koblerja, predsednika OLO Kranj Mirana Košmelja, predsednika ObLO Kranj Vinka Hafnerja in druge.

Po slavnostnem sprejemu so se gostje udeležili otvoritve razstave Prešernovega gledališča v Mestnem muzeju, katero je otvoril predsednik Upravnega odbora PG France Bratkovič.

Isti dan popoldne pa bo v okviru Kmetijskega dne tudi kmečka »ohcet«. Ta kmečka ohcet bo takšna, kot so jo bili vajeni pri nas naši predniki. Skupaj bo sodelovalo pri tej ohceti precejšnje število svatov, ki bodo poročno balo vozili na sedmih vozovih. Pot bo vodila kmečko »ohcet«, ki bo šla že dopoldne iz Cerkelj, skozi Voglje, Voklo, Senčur, Visoko in Lahovče spet v Cerklje, kjer bodo kmečki fantje naredili preprezo, nakar bodo šli vsi sodelujoči pri ženitvenem obredu v Zadruega dom na kosilo, kjer bosta oče in mati čakala nevesto in ženina. Po kosilu bo ženitvena ples in nato prosta zabava za vse.

F. B.

Obvestilo bralcem, naročnikom in prijateljem našega lista

Prav gotovo ste opazili, da je izšla zadnja številka našega lista z golj na šestih straneh in ne na osmih kot običajno. Zal je današnja številka prav tako na šestih straneh. Hkrati vas obveščamo, da bo izšla naslednja številka celo na štirih straneh.

Zakaj?

Verjetno vam je znano, da se v našem podjetju »Gorenjski tisk« dogajajo zadnje čase precejšnje spremembe. Do 1. oktobra bomo odprli lastno novo klišarno. Hkrati delamo tudi nove prostore za strojno stavnico, ki se bo preselila iz dosedanjih nehygieničnih in nove svetle prostore še ta teden. No prav zaradi preselitve teh strojev v nadstropje višje, so nastale te tehnične ovire, zaradi katerih moramo izhajati v zmanjšanem obsegu.

Naše cenjene bralce prosimo, da nam oprostite te nevedčnosti, ki so nastale zaradi tehničnih ovir, obljublamo pa, da bomo sedanje zmanjšano število strani nadoknadili našim bralcem, prej ko bo mogoče.

UREDNIŠTVO

L. J.

V TOREK ZVEČER se je začelo X. zasedanje Generalne skupščine Zdrženih narodov. Ze v začetku zasedanja je bilo poudarjeno, da se v tem letu lahko bolj kot kdajkoli z zaupanjem gleda v bodočnost.

Osnovna vprašanja sedanjega zasedanja Generalne skupščine bodo po izjavi vodje jugoslovske delegacije Kugoš Popoviča: razorožitve, univerzalnost OZN, mirnodobna uporaba nuklearne energije in pomoč nerazvitim državam.

Ze prvi dan zasedanja je bil odbit predlog sovjetskega predstavnika Molotova o sprejemu LR Kitajske v OZN. Proti je glasovalo 42, za pa 12 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Upamo, da slab začetek ne bo vplival na nadaljnji potek zasedanja.

V TEM TEDNU je obiskalo Jugoslavijo nekaj vidnih osebnosti in delegacij. Te dni se mudi pri nas bivši predsednik francoske republike g. Pierre Mendes - France. Je na privatnem obisku, vendar je izkoristil svoje dosedanje bivanje v Jugoslaviji za razgovore z vidnimi predstavniki našega gospodarskega življenja. Sprejela sta ga tudi predsednik republike Josip Broz - Tito in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj.

Prav tako je na privatnem obisku v Jugoslaviji tudi prvi podpredsednik sovjetske vlade g. Anastas Mikojan. On bo preživel pri nas svoj letni dopust. Tudi njega je sprejel predsednik republike Tito.

V torek je prispel na dvodnevni obisk tudi ameriški demokratični senator Keefower. V Jugoslaviji pa se mude trenutno tudi burmanska gosp. delegacija, ki se pogaja z našo delegacijo o sklenitvi gospodarskega sporazuma, sovjetska novinarska delegacija in delegacija finskih vojnih invalidov.

PO SOVJETSKO - ZAHODNONEMSKIH razgovorih v Moskvi, je prispela v Moskvo tudi delegacija Vzhodne Nemčije in je razgovarjala s sovjetsko vlado o novem statutu Demokratične repub. Nemčije. V torek je bil podpisan med SZ in Vzhodno Nemčijo sporazum, katerega osnovno določilo je, da lahko Demokratična republika Nemčija »nemoteno sklepa o notranji in zunanji politiki, všteti sklepe o stikih z Zvezno republiko Nemčijo. Pri tem sporazumu gre predvsem za oslabitev pretenzi zahodnonemškega kanclerja dr. Adenauerja, da ima samo Bonn pravico »govoriti v imenu vse Nemčije«. Ta sporazum naj bi oslabil tudi zamisli Zahoda o poteh, ki naj bi pripeljale k združitvi Nemčije.

PRETEKLI TEDEN je bil podpisan tudi sovjetsko finski sporazum. Pravzaprav je bila samo nadaljšana sovjetsko - finska pogodba o prijateljstvu, sklenjena leta 1948. Najbolj značilno pri obnovi te pogodbe pa je dejstvo, da je sovjetska vlada privolila, da 42 let pred rokom izroči Finski svoje vojaško oporišče Porkalo, na katero je dobila pravico s pariško mirovno pogodbo.

Ta sovjetski sklep bo nedvomno pripomogel k zmanjšanju napetosti v svetu in k ureditvi položaja tudi v tem delu sveta.

ZARADI STAVK prometnega osebja v Parizu je ob koncu prejšnjega tedna glavno mesto Francije ostalo brez javnega prometa. Stavka še traja. Udeležuje se je kakih 20 tisoč delavcev in nameščencev, ki zahtevajo povišanje plač za 15%.

Promet se je povečal za 44 %, poraba umetnih gnojil pa za 120 % - Pred združitvijo KZ Kamnik in KZ Godič

Polletni občni zbor Kmetijske zadruge v Kamniku je pokazal, da kamniški zadružniki dobro gospodarijo. Zaupanje, ki ga imajo kmetovalci do svoje zadruge, je poudarjeno tudi v stalnem naraščanju članstva in dviganju prometa. Od novega leta je število članov naraslo za 25 odstotkov in znaša zdaj 91 članov. V okviru zadruge delujejo sadjarski, kmetijski, živinorejski, semenski, gradbeni in kreditni odsek. V prvem polletju je imela zadruška prometa v višini 48 milijonov 787.000 din ali za skoraj 44% več kot v istem razdobju lanskega leta. Največ odpade seveda na kmetijski odsek, ki je odkupil oziroma nabavlil nad 17.000 kg raznih semenskih žit, 8000 kg semenskega krompirja, 13.000 kg močnih krmil in 1183 kg raznih zaščitnih sredstev proti sadnim in rastlinskim škodljivcem.

Poraba umetnih gnojil je na področju kamniške zadruge vsako leto večja in bo letos znašala okrog 250.000 kg proti 110.000 kg, kolikor ga je bilo porabljeno v preteklem letu. Samo za jesensko in pomladno gnojenje so naročili 180.000 kg. Zadruška je organizirala tudi borbo proti sadnim škodljivcem s škropljenjem sadnih dreves, vendar pa je bilo letos zaradi slabega vremena poškropljenih proti kaparju samo 5100 sadnih dreves, proti 11.000 v preteklem letu. Živinorejski odsek je pričel s selekcijo živine. Zdaj ima pod molzno kontrolo 34 krav. Z majem se je pričelo v kamniškem okolju z umetnim osemenjenjem krav, pri čemer odpade na področje KZ Kamnik 50% do sedaj osemenjenih krav. Cebelarski odsek je šele letos pričel z delom. Zadruška je prispevala svojim članom brezplačno po 3 kg sladkorja za vsak panj. Lesni odsek za-

druge je imel za 2 milijona din manj prometa, vendar več dobička kot lani. V vsr svojih poslovalnicah in skladišču je ustvarila zadruška nad 1 milijon dobička, ki ga bo koristno uporabila za napredek kmetijstva. Tudi pekarna kot samostojen obrat zadruge in gostilna v Tunjicah sta pokazali lep napredek v poslovanju. Občni zbor je tudi pretresal predlog, da se kmetijski zadruški Kamnik priključi KZ Godič. To združitve pa mora potrditi izredni občni zbor, ki bo sklican v kratkem.

Zika

Zadnje dni avgusta je bil v Radovljici seminar za konserviranje sadja in zelenjave, posebno važnost pa so poudarili na izdelovanju brezalkoholnih pijač. Udeleženske največ je bilo učiteljic — iz raznih krajev bivšega radovljiškega okraja, so bile na tejčaju seznanjene s teorijami konserviranja in raznimi najnovejšimi praktičnimi postopki. Znanje, ki so ga pridobile na seminarju, bodo posredovale dalje vsaka na svojem področju. K uspehu seminarja je pripomogla predvsem Štefka Bregantova, katera je svoje znanje in praktične izkušnje lepo prenašala na udeležence. Da pa je seminar sploh lahko začel z delom je pripomogel Svet za prosveto

in Okrajna zadružna zveza, ki sta prispevala finančna sredstva. V septembru in začetku prihodnjega meseca bodo udeleženske prvega seminarja vodile po raznih krajih Gorenjske tečaje za konserviranje sadja in zelenjave ter brezalkoholnih pijač. Vse delo sodi delno v okvir letošnje brezalkoholne akcije Rdečega križa in pobude Zveze zadružnic ter Zveze ženskih društev. Ob letošnji bogati sadni letini bi morali zlasti paziti na to, da ne bi sadje brez koristi propadalo in da bi razen žganih pijač izdelovali čimveč brezalkoholnih sadnih pijač ter da bi sadje tudi sušili. Važna ni samo gospodarstva temveč tudi zdravstvena stran predelave sadja.

Učiteljice — udeleženske seminarja so sklenile, da se bodo seznanjale tudi z drugim panogami gospodinjstva izobraževanja. To znanje bodo potem posredovale zlasti kmečkim in delavskim gospodinjstvom. Znano je, da so gorenjske gospodinjice dovezene za vse novo, zato delo med njimi prav gotovo ne bo brez uspehov.

Morda bi bilo prav, če bi se posamezne gospodinjice oglašale v »Glasu Gorenjske« in tu povedale, kaj jih najbolj zanima oziroma kje je njihovo znanje najbolj pomanjkljivo. Dobrodošli bi bili tudi predlogi, kako naj bi ta gospodinjiski pouk oziroma gospodinjstvo izobraževanje organizirali. Na taka vprašanja bi potem skušali odgovarjati in svetovati v Gospodinjškem biroju v Kranju.

—jn

Pojasnilo k članku:

„Ako ti ne valja, možeš da ideš!“

Začudilo nas je pisanje o razmerah v Vojnem počinškem domu »Sloboda« na Bledu, predvsem o odnosu našega podjetja do vojnih invalidov. Resnici na ljubo moramo povedati, da se je ravno naše podjetje odločilo, da prevzame v času sezone večje število vojnih invalidov, ker so jih drugi obrati na Bledu odklanjali. V času sezone ni bilo zabeležiti nobenih nespornostov ali konfliktov z njimi in nam prav nič ni znane o kakršnih nameranih sestankih in protestih.

Naše podjetje je nudilo vsem vojnim invalidom isto hrano in stanovanje kot vsem ostalim našim gostom, ki so vsi izključno oficirji JLA. Kot dokaz pa lahko predložimo

vsakemu na vpogled knjigo pritožb in pohval: Kopicu pisem, ki so jih napisali ravno vojni invalidi v znak priznanja in zahval za lep dopust na Bledu v našem Vojnem odmarališču »Sloboda«. To je za nas merilo in tudi najboljša kontrola, da so gostinske usluge pri nas dobre in v zadovoljstvo vseh, ki so bili pri nas.

Zeleli bi v bodoče, da se pri kritičnem pisanju le bolj objektivno ugotovi, kaj je resnica in kaj so le želje ali zahteve kaklega posameznika.

Člani kolektiva:

- Prvi podpis nečitljiv, Dimitrovič Drago, Odar Ančka, Petelin Kati, Kavčič Marica.

Posvet s predsedniki občinskih odborov

(Nadaljevanje s prve strani)
DELOKROG TRZNE INSPEKCIJE IN SODNIKOV ZA PREKRSKE

Precej je bilo govora o ugotovitvi raznih služb in inspekcij v občinah. Izkazalo se je, da občinam, predvsem onim manjšim in zakonitimi, primanjkuje precej kadra. Zato je bilo sklenjeno, da bodo delali tržni inšpektorji in krajski občini tudi v občini Cerklje. Občine Škofja Loka, Gorenja vas, Žiri in Zelezniški pa se bodo o delokrogu tržne inspekcije na njihovem področju še dogovorile. Jeseniški tržni inšpektor bo delal tudi na področju Bohinja, radovljiški tudi na Bledu, medtem ko bo tržiški samo na področju Tržiča.

Sodnik za prekrske v Kranju bo uradoval tudi v Cerkljah. Njegov kolega v Škofji Loki pa v obeh dolinah. Jeseniški v Bohinju, radovljiški na Bledu, tržiški pa samo v Tržiču.

Na koncu so razpravljali tudi še o organizacijski strukturi Komunalnih bank na Gorenjskem. Dokončno o tem še niso odločili, vendar so sprejeli sklep, da je treba to problematiko še temeljito proučiti in šele nato smotno ukrepati.

S. B.

A.

Delo ženskega društva v Loki Društvo se bo še nadalje razvijalo

Po zgledu ostalih krajev je bilo že lani oktobra v prisotnosti ljudskega poslanca Mire Svetinove tudi v Loki ustanovljeno žensko društvo, za katerega so pokazale žene veliko zanimanja ter so dosegle že prve uspehe. Prav tako je občinski ljudski odbor s predsednikom Svetkom Kobalom pokazal za delo in težave žena polno razumevanje.

V preteklem letu so žene priredile zelo uspešno šivalni tečaj, kjer so ogromno pridobile in si olajšale svoj, včasih zelo težaven življenjski položaj. Ta naloga pa je tudi ena izmed glavnih nalog ženskega društva, ki v zadnjem času zopet kaže, da se bo zelo lepo razvijalo. Društvo je sodelovalo pri pripravih za Dedka Mrza, organiziralo proslavo 8. marca ter sodelovalo pri vseh množičnih akcijah in proslavah.

Letos imajo precej obširen program. Urediti nameravajo primeren lokal za gospodinjiski biro, kjer bi sprejemale žene dela pletanja, šivanja, krpanja perila, pobiranja zank na nogavicah itd., skratka, da bi ženo v poklicu razbremenile drobnega dela, obratno pa bodo žene — gospodinjice, ki so doma in bi želele kaj zaslužiti, dobile tu razna honorarna dela in zaposlitve: pomoč zaposlenim pri gospodinjstvu in pospravljanju, varstvo otrok ipd.

Govor je tudi o skupni pralnici, kar pa bi verjetno ne uspelo, ker bi bilo premalo interesentk. Zato naj se žene čim bolj zanimajo za delo društva, ker bo le tako možno ugotoviti vse potrebe pa tudi možnosti za uspešno delo. Na skupnih sestankih bodo žene ta vprašanja najbolje rešile.

Delo ObLO Cerklje

Nov občinski ljudski odbor Cerklje je imel dosedaj že dve seji. Medtem ko je na prvi seji razpravljalo o organizaciji dela v novi komuni je na 2. seji izvolil že pet svetov in pet komisij. Prav tako pa je določil tudi novih 9 krajevnih odborov, katerih sedeži bodo v Dvorju, Lahovčah, Poženiku, Stiški vasi, Senturški gori, Stefanji gori, Velesovem, Zalogu in Zg. Brnikih.

Ljudje in dogodki

Kam, Argentina...?

Leži na jugovzhodu Južne Amerike.

Za razliko od ostalih južnoameriških držav, prevladujejo v Argentini belci. Posebno v zadnjih desetletjih, ko so nekatere druge ameriške države (predvsem ZDA in Kanada) ustavele priseljevanje, je priliv belcev — predvsem iz Evrope — močno narasel. V zadnjih 75 letih se je število belcev v Argentini podvojilo. V Argentino so se po drugi svetovni vojni zatekli vsi mogoči politični emigranti, med njimi precej nemških nacistov.

Gospodarstvo Argentine je zelo raznoliko. Argentina je ena gospodarsko najrazvitejših dežel Latinske Amerike. Še večje pa so nadaljnje možnosti za njen gospodarski razvoj. Prav to je vaba, ki privlači nove in nove naseleljence. Dela je dovolj, saj je komaj desetina vse zemlje obdelane.

Doslej je vsa gospodarska dejavnost močno skoncentrirana na četrtini celotnega argentinskega ozemlja okoli Buenos Airesa, glavnega mesta dežele. Na tem področju živi tri četrtine vsega prebivalstva države, tu je tri četrtine vseh železniških prog in

90% raznih kulturnih ustanov.

Osnovni industrijski veji v Argentini sta tekstilna in prehrabrena industrija, ki dajeja preko 50% narodnega dohodka. Razen tega so bila v zadnjih letih odkrita bogata ležišča nafte. Proizvodnja nafte znaša danes že 3,5 milijona ton letno.

Od kmetijskih pridelkov je najvažnejši izvozni artikel pšenica. Ogromno izvozijo tudi mesa, saj ima dežela preko 50 milijonov ovce in 34 milijonov glav goveje živine. Prevladujejo veleposestniki z več tisoč ha zemlje in s po 100 do 200 tisoč glavami čredami goveje živine. Obdelovanje zemlje je zelo ekstenzivno in primitivno. Zato predstavljajo veleposestniki politično konservativno silo.

BOJ ZA OSVOBODITEV

Argentine začena hkrati s splošnim bojem južnoameriških držav za osvoboditev izpod španskega in portugalskega kolonialnega jarma. V začetku 19. stoletja se dvigne proti kolonialnim zavojalcem Brazilija pod vodstvom nacionalnega junaka Bolivarja, leta 1819 pa general San Martín izbojuje dokončno neodvisnost tudi Argentini.

Lepote in znamenitosti Akropole privabljajo množice

Velemesto v bogastvu, razkošju in . . . bedi

(Nadaljevanje)
...VIHARJU KLUBUJEM —
OSTANEM...

Na najvišjem in najvill-
čajnejšem delu Akropole se
dviga največja umetnina vseh
časov — Partenon. Zgrajen je
bil v času Perikleja iz belega
marmorja in obdan s 46 dor-
skimi stebri. Ta mogočni
hram je dolg 77 m in visok
22 m. Nad stebri so razni re-
liefi — prikazano je rojstvo
boginje Atene, borba Atene
in Pozejdon itd.

V notranjosti Partenona je
bil slavn kip boginje Atene,
ki ga je zgradil Fidija. Kip
je bil visok 9 m, telo boginje
je bilo iz slonove kosti, ogri-
njalo pa iz zlata.

Vse te dragocenosti so bile
uničene. Največjo škodo so
povzročili Turki, ki so Par-
tenon uporabili za skladišče
municije. Eksplozija je tedaj
mnogo uničila. Nekaj umet-
nin pa so odnesli Angleži v

šetjem so uničili Perzijci, za-
to je bil leta 420 pred našim
štetjem zgrajen novi — »da-
našnji«. Ker je bil v 6. stolet-
ju spremenjen v katoliško
svetišče in kasneje v častu
Turkov v harem, je ostala še
vse do danes njegova prvot-
na notranjost nerešljiva u-
ganka. Opaziti je le, da je i-
mel vhod iz dveh strani — na
jugozapadni v Pozejdonovo
svetišče in na vzhodni v sve-
tišče boginje Atene.

Največjo znamenitost Ere-
hteona pa je na nasprotni
strani marmornati balkon s
šestimi kariatidami, od kate-
rih pa so nekatere originale
prenesli v britanski muzej.

ALI JE TO VSE?

Dolgo bi morali še našteva-
ti in opisovati, če bi hoteli
napisati vsaj delček te ne-
uničljive veličine. Vsak kos
marmorja pomeni nekaj svo-
jega, vsak del zemlje kamor

stora za okoli 17.000 gledal-
cev. Sedeži so še dobro ohran-
jeni. Viden je tudi še kraj,

vede se razjeziš — kot da bi
bil neuničljivi marmor slad-
kor, ki bi se ob dotiku poško-

× Partenon ×× Erehteon ××× Odeon Iroda Atika

kjer so imeli orkestro; po-
membni moške so imeli v se-
dežih vklesana svoja imena, v
prvi vrsti pa so bili častni
sedeži.

Dalje so tu še razni zneme-
niti spomeniki, med katerimi
je pomemben zlasti Lisikra-
tov, dalje množica svetilšč —
Jupitrov in Tezejev hram, ob
izhodu pa je grobišče z umet-
niškimi nagrobnimi kamni.

To je samo delček najlepših
umetnin.

Danes Akropolo obišče
dnevno na stotine tujcev, do-
mačinov in šolskih otrok. Vo-
diči imajo dela dovolj, stalno
te zasledujejo stroge pazniko-
ve oči in ukazujijo glas: »Paži,
ne dotikaj se...« Včasih
postane ta glas že zoprni, ne-

doval. Toda kaj bi bilo, če bi
vsi prijemali in morda še pi-
sali po stebrih, kariatidah,
stopnicah itd.

Le kaj bi še ostalo po 2500
letih?

(Se nadaljuje)

L. Jeglič

Središče kovinske Industrije na Trati

V loški komunni se poleg to-
varne klobukov, ki ima
že dolgoletno tradicijo, ter
predilnice, razvija industrija
zlasti v dveh smereh: v lesno
industrijski (z Gradisom in
lesnoindustrijskim kombina-
tom Jelovico, ki se ji bo pri-
ključila še Tovarna furnirja
iz Borovelj) in kovinski, ki je
še mlada in se šele razvija.
Eno središče kovinske bo o-
stalo v Vincarijih, kjer seda-
nji »Motor« širi svoje obrate
prav do Selške Sore, katere-
mu se pridružuje še mlada,
komaj nekaj mesecev stara
obratna elektro - radio delav-
nica »Elra«. Drugi center pa
bo nastal iz podjetja »Skip«,
ki ga bodo razširili na 300 de-
lavcev z adaptacijo bivših
Hainriharjevih lesnih obratov
na Trati, zraven kolodvora.
Na razpoložje je 20 milijonov
kredita za gradnjo velike ha-
le, tovarna pa ima možnost,
da se razvije prav do Predil-
nice.

—jn

Odločen odgovor članov SZDL na izzivanja homškega župnika

Na zadnjem sestanku članov
SZDL v Radomljah, so se raz-
govarjali predvsem o novih
krajevnih odborih in njihovi
vloži.

Na območju bivše radomelj-
ske občine bodo štirje krajev-
ni odbori, in sicer v Radom-
ljah, Rovah, Homcu in Pre-
serjahu. Čaka jih precejšnje in
odgovorno delo, saj si doma-
čni prizadevajo v Radomljah
urediti cestno kanalizacijo in
zgraditi vodovod, kar je že-
lja večine prebivalstva. Poleg
tega si želijo urediti še cest-
no razsvetlavo in popraviti
most čez Bistrico. Ob podpo-
ri vsega prebivalstva bodo va-
ški odbori svojo nalogo ne-
dovomno izvršili, saj so Rado-
meljčani in okoličani znani po
svoji delavnosti in prid skrup-
nosti. Tako so si pred dvema
letoma zgradili velik sodoben
kulturni dom, ki je središče
kulturne dejavnosti v kraju in
ki je Radomljam lahko le v
ponos.

Radomeljčani prav tako že-
le, naj občina izposluje osam-
osvojitvev opekarno in lesno-
industrijskega obrata, ki sta
v sklopu ljubljanskih podje-
tij. Ta želja prebivalstva je
povsem upravičena, saj v teh
dveh podjetjih ustvarjajo do-
hodek le domačini, ki so tam
zaposleni. S tem bi se doho-
dek komunne nedvomno precej
povečal, in bi kraji, kjer pre-
bivajo zaposleni delavci teh
podjetij, od tega tudi imeli
precej koristi.

Udeleženci sestanka so kri-
tizirali nerazumljivo samovolj-
nost nekaterih članov kmetijs-
ke zadruga v Homcu, ki je
privatniku prodala vasko mla-
tilnico, šolsko ograjo in razno
orodje. To je zadruga storila
na predlog Jožeta Rodeta, ki
je obenem tudi cerkveni klju-
čar, poleg tega pa še eden
najmočnejših kmetov v Hom-
cu. Mlatilnico so prodali z iz-
govorom, da je pokvarjena in
neprimerna za uporabo, denar
od izkupička pa bi naj upo-
rabili za nakup raznih umet-
nih gnojil. Mali kmetje so tej
prodaji nasprotovali in to po-
vsem upravičeno. Če je bila
mlatilnica dobra za privatni-
ka, ki jo je kupil, bi bila do-
bra tudi za zadrugo. Na se-
stanku so mali kmetje in dru-
gi člani SZDL ugotovili, da
takšno delo kmetijske zadru-
ga v Homcu ni v prid zadru-
ništvu, saj je mlatilnica last

vaške skupnosti in naj bi jo
tudi ona koriščala in uprav-
ljala, medtem ko šolska ograja
in orodje sploh ni bila last
zadruga.

To pa še ni vse, kar v Hom-
cu ni v skladu s razvojem
naše socialistične družbene u-
reditve. Na sestanku so člani
SZDL ostro obsodili tudi
delovanje homškega župnika
Babnika, ki povsem načrtno
in premeteno nagaja družbe-
nim organizacijam in hoče z
raznimi cerkvenimi obredi
preprečiti praznovanje naših
narodnih praznikov ter drugih
ljudskih manifestacij.

Tako je nameraval organi-
zirati »žegnanje« orgel v hom-
ški cerkvi prav na največji
praznik naših delovnih ljudi
— 1. maja. Ker se je bivši ob-
činski ljudski odbor Radomlje
temu Babnikovemu izzivanju
uprli, je žegnanje orgel pre-
stavil kar na 24. julij, ko so
Radomeljčani proslavljali
svoj občinski praznik. Nekom-
čudno je, da župnik Babnik
ni mogel izkoristiti za to cer-
kveno prireditelj eno izmed
enašnjih nedelj med prvimi
majem in 24. julijem. Ko pa
so 11. julija letos okoliški
kmetje praznovali 20. obletni-
co velike stavke v papirnici
na Količevem, je homški žup-
nik Babnik organiziral roma-
nje na Brezje z več kmečki-
mi vozovi. Na sestanku so
navzočji ugotovili, da je cilj
takšnega ravnanja in izziva-
nja župnika Babnika razbijati
praznike naših delovnih lju-
di. Ali ne izkorišča ta župnik
verska čustva državljanov za
zahrbtno politične akcije pro-
ti naši družbeni ureditvi?

Na sestanku so navzoči čla-
ni SZDL soglasno sklenili, da
pošljejo resolucijo Verski komi-
siji pri izvršnem svetu LRS
v kateri obratno obsojajo raz-
bijajočo delovanje homškega
župnika Babnika in drugih
njemu podobnih organizator-
jev klerikalnih akcij proti na-
ši družbeni ureditvi.

Člani SZDL so na koncu se-
stanka poudarili, da ni nihča
proti veri ali verskim obre-
dom, da pa bodo najodločnej-
še vračevali vsaka dejanja, ki
žalijo čustva in ponos naših
delovnih ljudi.

C.

Erehteon z znamenitimi kariatidami

svoje muzeje.

Toda kljub namernemu u-
ničenju, kljub ropanju in vre-
menskim neprilikam, je ostal
Partenom ponosen, neuničljiv
in večer zaklad Grkov.

KARIATIDE — NAJLEPSI OKRAS EREHTEONA

Na levi strani veličastnih in
masivnih stebrov Partenona
so prav nasprotni — manj
masivni — stebri Erehteona v
jonskem slogu. Toda kljub
temu je ta hram, ki stoji na
mestu, kjer sta se borila bo-
ginja Atena in Pozejdon za
nadoblast, zgovoren dokaz ne-
uničljive umetnosti.

Zgrajen je bil v čast za-
ščitnici mesta — Ateni. Stari
hram iz leta 480. pred našim

stopiš je nekoč služil povsem
drugemu namenu in še celo
lega razmetanega, danes ne-
oblikovanega, marmorja po-
meni mnogo.

Ze vhod v Akropolo — ve-
ličastni stebri Propileja s pe-
tim vrati — priča grško moč
je nadvse zanimiv Odeon Iro-
da Atika, zgrajen v rimskem
stilu. Ta Odeon ima okoli 5
tisoč sedežev iz marmorja. Na
tem kraju so še danes stalno
operne predstave.

Nedaleč odtod je tudi naj-
starejše grško gledališče. V
tem znanem Dionizevem gle-
dališču so se prvič predsta-
vili s svojimi tragijami Sofo-
kles, Evripid, Ajshill in kome-
diograf Aristofanes. Tu je pro-

Del vele mesta Atene

OBRAZI IN POJAVI

„ex“ . . .

Ta besedica ne sme nikakor vzbuditi pri
bralcih kakršnihkoli asociacij o izpraznjenju
kozarcev »do dna«, temveč mora doseči tisti
smisel, ki ga pravzaprav ima: torej »ex« =
bivši!

Besedica »ex« sama na sebi ne vzbuja
pozornosti, če jo uporabljamo v taki zvezi,
da je umestna in upravičena. Toda če jo
uporabljamo na takih mestih, ko lahko dobi
nek čuden prizvok, je njen smisel sila izpre-
menjen, tako da je lahko tudi škodljiv!

Zakaj torej gre?

Zadnje čase opažamo, da je večina pod-
jetij začela posvečati več pozornosti reklamam.
In to vsakovrstni. — Pravi! Pravilno, če je
to potrebno in če koristi podjetju pri zviš-
vanju blagovnega prometa. Toda zdi se mi,
da je v določenih primerih reklama nekate-
rih podjetij nenačelna in morda celo škod-
ljiva! Morda se motim — upam pa da ne!

Recimo: v reklamnih časopisnih oglasih
zasledimo tudi Tovarno mila iz Pirana, ven-
dar pod stalnim uradnim naslovom še be-
sidici »ex Salvetti«. Dalje: Tovarna ribjih
konzerv Arrigoni — »ex Ampelea«, Tovarna
keksov Bjelovar — »ex Koestlins«, itd. Za-
nimivo je, kako je tovarna obutve »Peko«
(ex Triglav (I)) našla pravzaprav salomonško
rešitev pri preimenovanju svojega podjetja. Da
ji ne bi mogli očitati vrnitve na staro ime
»Peko« (kar je bila kratica za ime Peter Ko-
zina), so naziv »Peko« utemeljili: to vendar
ni »Pe-ko«, temveč P-roizvodnja E-legantne
K-akovostne O-butve. — V Kranju imamo
tudi tak primer. Verjetno so Kranjčani že
opazili po mestnih ulicah tricikel, ki razvažna
blago iz trgovine »Izbira« potrošnikom na
dom. Toda na triciklu lahko preberemo tole:
»Samostojna trgovina »Izbira« — bivši Ter-
con!«

Zakaj vse to?

Ali si podjetja ne morejo utreti poti na
tržišče, ali si ne morejo pridobiti kupcev s
svojimi sedanji uradnimi imeni? Ali ne bi
mogli naše kupce naučiti na nova sodobna

imena tvrdk? Kaj torej zasledujejo podjetja
s starimi nazivi? Večjo prodajo? Pridobitev
morda onih »starih«, »dobrih« in »donosnih«
strank? Ali ne morejo naša podjetja prodreti
na trg z blagom, ki ga imajo danes na zalogi?
In resnici na ljubo tista podjetja, ki se po-
trudijo, imajo lahko res pestro izbiro. — To-
da to naj bo kvaliteto blago, postrežba naj
bo solidna, vljudna! Pri samem poslovanju
bodimo iznajdljivi, seveda v korist potroš-
nika in to bo najboljša reklama! Verjemite!
Morda bo kdo ugovarjal, da stare, na ino-
zemskih tržiščih že dolgo vpeljane tvrdke tr-
pijo škodo zaradi preimenovanja. To morda
do neke mere drži. Vendar ali se ne spodobi,
da se tudi inozemski kupec navadi na novo
ime podjetja! Če bo želel kupiti blago od
določenega podjetja, ga bo kupil ne oziraje
se na to, ali se podjetje imenuje tako ali
»ex...« Saj bo vendar kupil blago in ne
imena.

Za moralo gre! Za določeno trgovsko mo-
ralo! Imenoval jo bom »socialistično«! In v
ušesih slišim tak prizvok te besede, ki ga
le-ta mora imeti!

All smo dovolj storili za prevzgojo naše-
ga trgovskega kadra v socialistične trgo-
ve? In to socialistične trgovce z dušo in tele-
som. Take trgovce, ki se bodo borili med
seboj za blago, toda na način, kdo ga bo
ceneje posredoval potrošniku? — Zdi se mi,
da smo v tem oziru šele začeli orati ledino.

Sicer so še marsikateri objektivni pogoji,
ki v določeni meri onemogočajo oziroma hro-
mijo to borbo v dobro potrošnika. Vendar, še
več je subjektivnih napak. — Prav zato lahko
s solidno trgovsko moralno precej več storimo
kot z »ex« imeni!

Ceneno in kakovostno blago je najboljša
reklama!

☆

P. S. Ta skromni sestavek si je izmislil
in napisal državljani FLRJ, »ex« državljani
kraljevine SHS!

Jesen nas tokrat razveselju-
je s številnimi modnimi no-
vostmi, s katerimi bomo v
naše oblačenje lahko vnesle
več raznovrstnosti in fantazi-
ske širine.

Novi modeli so v glavnem
obdržali ublaženo linijo A, ki
ki nam jo je prinesla Pomlad
in smo jo pri nas prikrojile
potrebam delovne žene. Ra-
mena so ostala rahlo zaokro-
žena, celotna silhueta oblek je
nežna, nekoliko podaljšana in
ne poudarja pasu in bokov.
Dolžina krila se sploh ni spre-
menila.

Zelo so priljubljene dvo-
delne obleke s krajšimi ali
daljšimi jopicami. Dnevne o-
bleke so ozke in enostavno
krojene. Popoldanske in ve-
černe obleke pa imajo zelo
široka krila, večinoma plisi-
rana in jih nosimo preko na-
branih in naškrobjenih spod-
njih kril. Obleke iz lahkih
tkanin v svetlih barvah nosi-
mo lahko jeseni in pozimi,
dopolodne in popoldne. Samo
okrase in torbice bomo spre-
menile.

Recept

Okusna zimsko solata

Zanjo potrebujemo 1 kg
zrelh paradižnikov, 1 kg ze-
lene paprike, pol kg čebule,
sol, česenj, 1 žlica sladkorja,
tri četrt litra kisa, eno osmin-
ko litra olja.

Paradižnik, čebulo in papri-
ko zrežemo čim drobneje. Na-
to zlijemo kis v lonec, mu do-
damo še olje, sladkor in se-
skljani česenj ter pustimo, da
zavre. Tedaj stresemo vanj
zrezano solato in jo prevre-
mo. Ohlajeno denemo v ko-
zarce in zavežemo. Če je pre-
več tekočine, jo odlijemo.

Plašči so udobni in široki,
pa tudi prilagajoči (redingoti). Krzno je zanje najboljše
okras. Zelo so lepi kompleti:
plašč in krilo, plašč in kostim
ali plašč in jopica iz istega
blaga.

Kostimi imajo klasičen
kroj, pa tudi nova linija, v
začetku še nesimpatična je
postala že sprejemljiva in ce-
lo lepa. Prilagodi se je mo-
rala željam in okusu žena, ki
želijo, da vsaka moda združi
svoje novosti z lepoto in ko-
ristnostjo. Lahki kostimi fran-

coskega kroja so postali ne-
popogrešljivi del ženske garde-
robe. Z ozkimi ali širokimi
krili, z enojno ali dvojno vr-
sto gumbov, z ovratniki in
žepi nam nudijo vse polno
možnosti za razne spremembe.
Ze majhen detajl, izbran s
pazljivostjo in okusom, bo dal
nov in prijetno osvetožujoč iz-
gled vsakemu kostumu, ki ga
že daljši časa nosimo.

Jesenska moda nam pred-
laga tweed, pa tudi vse do se-
daj nošene tkanine. Te novice
se bodo prav gotovo razvese-
lile vse ženske, ki imajo smi-
slu za lepo, okusno in prakti-
čno oblačenje.

Najpogostejše barve v le-
tošnji jeseni so temnosivi to-
ni, beige in temnorjava barva,
oljčno zelena, vsi odtenki rde-
če (od česnjeve do temnorde-
če barve burgundskega vina),
polni in zvočni toni modrine
ter klasična črna barva za ve-
černe in svečane popoldanske
obleke in kostime.

Moda

Nova linija jesenskega kosti-
ma je prav prikupna

GLAS GORENJSKE

Izdaja:
Casopisno, založniško in
tiskarsko podjetje
»GORENJSKI TISK«
Kranj, Koroška cesta 6.

Direktor
in odg. urednik:
Slavko Beznik.

Urejuje:
uredniški odbor.

Telef. uredništva in upra-
ve 475 / Tek. rač. pri KB
Kranj št. 61-KB-1-Z-135 /
Izhaja vsako soboto.

Letna naročnina 400 dinarjev
polletna 200 dinarjev
četrletna 100 dinarjev
Posamezna šte. stane 10 din

»Savez izvidnikov Srbije« je največja taborniška organizacija v Jugoslaviji. V svojih vrstah vključuje okoli 5000 članov, kljub temu da njene enote obstajajo le v nekaterih mestih. Med najdelavnejše člane srbskih izvidnikov sodi enota v Novem Sadu, zato je bil v Kamenici pri Novem Sadu tudi prvi zlet srbskih izvidnikov in planink.

Odnosi med našimi in srbskimi taborniki so prav dobri. Slovenski taborniki smo se prvič spoznali z njimi na drugem zletu tabornikov Slovenije na Otržnem pri Celju. Povabilu srbskih tovarišev v Novi Sad na svoj prvi zlet smo se z veseljem odzvali. Vsega skupaj iz Ljubljane, Maribora in Domžal nas je bilo le 25. Po dolgi vožnji, ki je trajala vso noč, smo se končno pod vodstvom načelnika Združenja tabornikov Slo-

Taborniki »Lipov list« postavljajo ogenj

venije Rudija Wolleta našli na postaji v Novem Sadu in se skupaj z izvidniki iz Beograda odpeljali v 5 km oddaljeno Kamenico. Tu smo si v parku postavili šotore v polkrogu z zastavo v sredi. Ker je bila slama mokra, smo si ležišča uredili z odejami.

Prvi dan našega gostovanja

Rezultati nedeljskih tekem

Medvode : Bled 7:2, Mladost B : Jesenice 2:3, Ločan : Svoboda 7:1, Bohinj : Prešeren 2:1, Tržič : Triglav B 4:2. Mladinci: Jesenice : Mladost 2:2; Tržič : Ločan 3:3; Triglav : Svoboda 6:3; Prešeren prost.

Pionirji: Bohinj : Prešeren 2:1; Naklo : Bled 1:0; Tržič : Mladost 0:1; Triglav prost.

Novem Sadu je potekal bolj v pripravi in spoznavanju okolice ter svojih tovarišev. Največ je bilo Beograjčanov, mnogo pa tudi izvidnikov iz Vojvodine, medtem ko jih je bilo iz Južne Srbije bolj malo. Vsega skupaj iz Srbije, Hrvatske, Bosne, Makedonije in Slovenije nas je bilo okoli 2000.

V naslednjih dneh smo si ogledali Novi Sad ter razstavo izvidnikov Srbije, ki prikazuje njihovo delo ter uspehe ene najboljših mladinskih organizacij. Mesto je lepo in moderno urejeno, poživljajo ga parki in široke ulice z drevoredi, na nasprotni strani Donave pa se dviga daleč vidna trdnjava Petrovaradin.

Otvoritve prvega zleta »Saveza izvidnikov in planink Srbije« so se udeležili mnogi predstavniki družbenega in političnega življenja Novega Sada. Vse navzoče je pozdravil ob otvoritvi general Ješič, ki je v spremstvu načelnika

ka zletal pregledal dolge vrste tabornikov. Za njim je pozdravil vse prisotne tudi načelnik Združenja tabornikov Slovenije Rudi Wollé ter jim želel mnogo uspeha.

Zvečer so rakete naznanile

Pred kuhinjo v taboru

pričetek večernega programa s tabornim ognjem. Na zletu je delovala tudi posebna ra-

Dober dan za kranjske nogometaše

Zmaga Triglava . . .

V nedeljo je nogometno moštvo športnega društva »Triglav« iz Kranja gostovalo na dokaj »vročem« terenu v Postojni. Toda kljub temu so bili Kranjčani uspešni in so premagali sicer dobro moštvo Postojne s 4:1 (4:0).

... in Mladosti

Po povprečni igri je preteklo nedeljo moštvo straziške »Mladosti« odpravilo ljubljansko »Ilirijo« z nadpovprečnim rezultatom. Zmaga domačinov je zaslužena, vendar nekoliko previsoka. Neučinkoviti napad gostov ni izkoristil nekaj idealnih priložnosti, da bi dosegel vsaj častni gol.

»Mladost« je bila v premoči pretežni del prvega polčasa, medtem ko so gostje precej nevarno napadali nekaj pred koncem prvega in v začetku drugega polčasa.

»Mladost« je tudi tokrat dokazala, da je — čeprav novinec — kandidat za eno najboljših mest na lestvici ljubljansko-primorske lige.

Prvi polčas tekme je potekal v izraziti premoči gostov, ki so igrali zelo lepo, ne le za oko temveč tudi učinkovito, tako da so imeli na svoji strani vse gledalce, ki so jih za lepo igro nenehno nagrajevali s ploskanjem. Vsi štirje goli so bili učinkoviti. V drugem polčasu pa je bila igra enakovpravna, zlasti zaradi dokaj ostre igre domačinov.

Gole so dosegli za »Triglav« Mihelčič 3 in Podlipnik 1.

NK »Ločan« : NK »Svoboda« 7 : 1

V prvenstveni tekmi gorenjske nogometne podzveze je preteklo nedeljo najstarejša loških nogometašev dosegla ponovno veliko število golov proti tehnično sicer šibkejšemu, a požrtvovalnemu in simpatičnemu moštvu iz Senčurja.

Kamnik v borbi za obstoj

Kamničani so v spomladanskem delu prvenstva druge odbojbarske zveze lige ostali brez točke na zadnjem me-

sto oddajna postaja, ves prostor pa je bil povezan s telefonijem. Imeli smo tudi dobro urejeno prvo pomoč, foto službo, prodajalne s taborniškimi materiali itd. Vsak dan pa je izšel tudi poseben časopis »Smotra«, ki je pisal o najnovejših dogodkih taborniškega življenja.

B. T.

Šah Kamnik premagal Črno

V šahovskem moštvenem prvenstvu kamniškega šahovskega okrožja je Kamnik premagal Črno s 5,5 : 2,5, Domžale pa Duplico z 8:0.

Jesenški šahisti izpopolnjujejo svoje znanje

Delo šahovskega kluba na Jesenicah je že precej znano. Zaradi predvidenih kvalitativnih prireditev pa so jeseniški šahisti sklenili pristopiti k smotnemu delu in študiju. Naprosili so mednarodnega šahovskega mojstra Stojana Puca, da bi vodil tečaj, katerega bodo obiskali vsi člani kluba.

Mojster Puc bo njihovo znanje izpopolnil in veliko pripomogel k kvalitetnejšemu delu kluba. Klubiški lokal, ki jim je lahko v ponos je stalno zaseden; v njem odigravajo nenehno razne turnirje. Poleg lepega klubskega prostora imajo tudi bogat inventar: nove šahovske ure, ki so jih nabavili iz Zapadne Nemčije ter brzoturnirsko uro, ki je izdelek neke nizozemske tvrčke in je članom v posebnem ponos, ker je edina tovrstna ura v Sloveniji.

P. U.

»Anton Tomaž-Linhart« v Radovljici pred novo sezono

»Trudimo se, da bi pridobili čimveč delavcev . . .«

22. in 23. oktobra bo na Jesenicah kongres kulturno-umetniških društev in DPD »Svoboda«, na katerem bodo razpravljali o doseganju delu prosvetnih društev in njihovih zvez, o bodočem delu, o novem statusu, načinu splošnega izobraževanja itd. Za ta kongres se pri društvih že z zanimanjem pripravljajo.

Pred dnevi sem se oglasila pri predsedniku Kulturno-umetniškega društva »A. Tomaž - Linhart« v Radovljici tovarišu Muleju z namenom, da se pomeniva o delu društva in o pripravah za kongres »Svoboda«. Tovariš Mulej je kot ravnatelj radovljiške gimnazije precej zaposlen, vendar še vedno rad pomaga pri razvoju društva in govori o njegovem delu in uspehu.

»Zanima me delo vašega društva, katero je, kot vem, doseglo že lepe uspehe — predvsem dramska sekcija?»

»V našem društvu sodeluje dramska, pevka, splošno-izobraževalna in godbena sekcija ter študenti — akademiki. Skupno ima naše društvo 125 rednih in 56 podpornih članov. Seveda je v društvu še vedno največ nameščencev, čeprav se trudimo, da bi pritegnili čimveč delavcev.»

Njihov trud ni ravno brez uspehov, saj imajo dosedaj 33 članov iz vrst delavcev, pohvalno pa je tudi, da je precej zanimanja med gospodinjami.

»Največje zanimanje je za dramsko sekcijo, v zadnjem času pa se je močno okrepila tudi pevka. V pretekli sezoni so pripravili celo samostojen koncert in tudi gostovali. Predvsem pa je treba govoriti o naših najpožrtvovalnejših delavcih — igralcih.»

Ze sam repertoar v minuli sezoni govori, koliko truda so vložili v dela, saj so naštevali nekaj res kvalitativnih del kot so »Mladost pred sodiščem«, Finžgarjevo »Razvalina življenja«, Dva ducata rdečih rož, P. Stadlerjevo »Ponos za ponos«, O Wüchenerjevo »Pastirček Peter in kralj Maliban«, razen tega pa so sodelovali tudi še pri nekaterih slavnostih. Zdi se mi, da je treba posebej omeniti njihovo zadnjo predstavo »Hasanaginico«, katero so igrali na prostem.

Delo ni bilo lahko. Največji problem jim je prostor, saj se morajo večkrat sestajati v privatnih kuhinjah na svojih bralnih vajah. Le zadnje vaje imajo na odru, kjer pa je zopet neznosen mraz, razen tega je težava z zaposlenostjo igralcev itd. Toda kljub temu nočejo kloniti, vsako leto upajo, da bodo le dobili ustreznih prostora. Letos njihovo upanje verjetno ne bo zmanjalo.

Prav bi bilo, da bi za svoje delo dobili priznanje. Vendar

so na predstavah mnogokrat hudo razočarani. Ljudje raje gledajo nekvalitetne filme, čeprav so dramske predstave vredne mnogo več. Zadnjo predstavo »Hasanaginico« so igrali kljub temu, da je deževalo, vendar žal brez pravega zanimanja ljudi, saj je bilo prodanih le okoli 300 vstopnic. Prav bi bilo, da bi Radovljičani spoznali, da je treba svojim mladim umetnikom za njihovo delo dati vsaj tisto, kar jim pripada.

»Kako je s pripravami za kongres »Svoboda« na Jesenicah in vašim bodočim delom?»

»Nameravali smo sodelovati z dramskim delom, vendar nas je čas prehitel. Naš pevski zbor pa bo sodeloval na pevski reviji. V počastitev kongresa bo prišel z delom tudi maskerski tečaj, v katerega bomo pritegnili zainteresirane z vseh okoliških vasi.

»In kako je s splošnim izobraževanjem delavcev?»

»Naša glavna naloga je pritegniti čim širši krog delavcev, vendar je to delo težko in le počasi dosegamo uspehe. Organizirali bomo tečaj angleškega in slovenskega jezika, odpreti nameravamo čitalnico in knjižnico, razen tega bomo tudi letos nadaljevali s predavanji, za katere je bilo že lani lepo zanimanje.

Treba pa je pohvaliti tudi študente — akademike, kateri nam vedno pomagajo. Lani so se posebno izkazali s svojim literarnim večerom. Pripričan sem, da bodo letos pokazali še več.»

Uspehi, ki jih dosegajo Kulturno-umetniško društvo v Radovljici, ob tako slabih pogojih, res niso majhni. Prav gotovo pa bi bilo njihovo delo še uspešnejše, če bi bili deležni več moralne podpore.

L. J.

Radovljica bo dobila Pokrajinski muzej

V ponedeljek, 12. septembra se je v Radovljici prvič sestel upravni odbor novo ustanovljenega pokrajinskega muzeja. Ta bo imel svoje prostore v graščini v Radovljici. Upravni odbor je sprejel vrsto važnih sklepov in ukrenil vse potrebno, da bo muzej začel takoj z delom. Za muzej, ki bo imel prirodopisni, arheološki in etnografski oddelke, dalje oddelke, ki bo prikazoval podatke o socialnem gibanju, o sodelovanju Gorenjcev v narodnoosvobodilnem boju itd., bodo pričeli zbirati potrebno gradivo.

Kot veja pokrajinskega mu-

Šola se je začela

V Domžalah je zopet živahno. V dom UT je prišlo te dni 65 gojencev; v prvem letniku jih je 26, v drugem 7, v tretjem 17 in v četrtem 15. Otvoritvena proslava je bila 15. t. m. Govoril je ing. doc. Ivan Vizovišek, ki je zbranim oralni pomen izobraževanja za usnjarsko stroko, katere potrebuje mnogo kvalificiranih ljudi.

Letos je med gojenci tudi 7 deklet (dve iz Srbije) in nekaj Makedoncev, Srbov, Dalmatincev in Vojvodincev. Kar lepo pisana družba mladih ljudi, ki so se kaj hitro znašli pri delu in spoznali pri igri.

Gorenjski pionir

Burmanska pripovedka

STAVA ZA LADJE

Nekoč je živel lastnik ladje, ki je bil zelo požrešen na denar. Kadarkoli je izplačeval zaslužek svojim ljudem, je vselej našel razlog, da jim je nekaj odtrgal od mezd. Plovba po reki Iravadi je običajno trajala dva ali tri mesece, zaslužek ladjarjev pa je bil precejšen, ker so med potjo fantje živeli na gospodarjeve stroške, zaslužek pa so dobili šele ob koncu plovbe. Toda ravno zadnji dan potovanja si je gospodar vedno omislil kako ukano, ali pa je izzval kakega fanta, naj stavi z njim in tako je bil najlahkovernejši med njimi ob ves zaslužek.

Nekoč so, zadnji dan potovanja je bil, prispeli v neko vas. Januarja je bilo in reka je bila mrzla kot led. Ladijski lastnik je rekel:

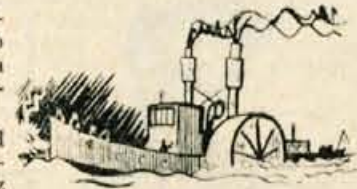
»Rad bi videl, ali imam med svojimi ladjarji kakega hrabrega fanta. Če zmore kdo brez obleke preživeti vso noč v vodi, mu podarim vse svoje ladje. Če pa ne bo zdržal v vodi do svita, bo izgubil svojo meздо. To je poštena stava. Jo kdo sprejme?«

Vsi ladjarji so bili krepki, pogumni fantje in takšno stavo bi radevolje sprejeli, če ne bi od poprej poznali svojega gospodarja in bi ne vedeli, da kaj rad z zvijačo spravi človeka ob ves denar. Pa vendar je neki trome glavec, ki je imel sebe za bistroumnejšega od svojega gospodarja, privolil v stavo. Slek se je in stopil v vodo. Šklepetal je z zobmi, od mraza se je tresel po vsem telesu, vendar je ostal v vodi. Minevale so

ure in bližala se je zora. Kakor je ladijski lastnik videl, so ribiči na drugem bregu reke vstali pred svitom in pred kolibo napravili ogenj, da bi se ogreli pred odhodom na jutranji ribolov. Čez nekaj časa je ladijski lastnik vzkliknil:

»Fant, ti ne ravnaš pošteno. Greješ se z ognjem, ki gori na onem bregu. Sam si kriv, da si izgubil stavo!»

»Toda ogenj gor! vendar onkraj reke,« je odgovoril ves jezen ladjar. »Prav gotovo me ne more greti, ker je od mene oddaljen več kot pol kilometra.»

»Ogenj je ogenj,« pravi ladijski lastnik, »in dokler ga gledaš, te greje. Sam si kriv, da si izgubil stavo.»

Ladjar mu ni hotel več odgovorjati, stopil je iz vode, se oblekel in sedel k tovarišem. »Vi morda mislite, da sem tepec, ker sem izgubil stavo. Resda sem včasih neumen, toda če je treba speči prašička na ražnju, mi ni nihče kos.

Celo naš pametni gospodar ne ve, kako se da najbolje speči svinjske parklje.»

Zaradi uspele ukane je bil ladijski lastnik židane volje. Toda zdaj mu ni bilo prav, da taisti ladjar pripoveduje, kako zna najbolje speči svinjske parklje.

»Preje sem pri stavi dobil tvoj zaslužek,« je rekel ošabno, »zdaj se pa širokostiš, da ne znam speči svinjskih parkljev.»

»Morda znaš speči kako drugo vrsto mesa,« mu odvrne ladjar, »toda gospodar pripričan sem, da ne znaš speči svinjskih parkljev.»

»No, svinjske parklje imam ravno pri sebi,« odgovori ladjar. »Dal ti jih bom, pa jih speči. Če se ti posreči, ti bom sedem let za sužnja, če pa ne, mi boš ti dal vse svoje ladje. Stava je poštena in če misliš, da veš, kako je treba peči svinjske parklje, jo sprejmi.»

Lastnik ladij je stavo sprejel.

Ladjar mu je prinesel parklje in rekel: »Tule jih imaš, pa jih speči!«

»Kje pa je ogenj?« vpraša ladijski lastnik.

»Ogenj je tam na bregu reke,« odgovori ladjar in se od srca nasmeje.

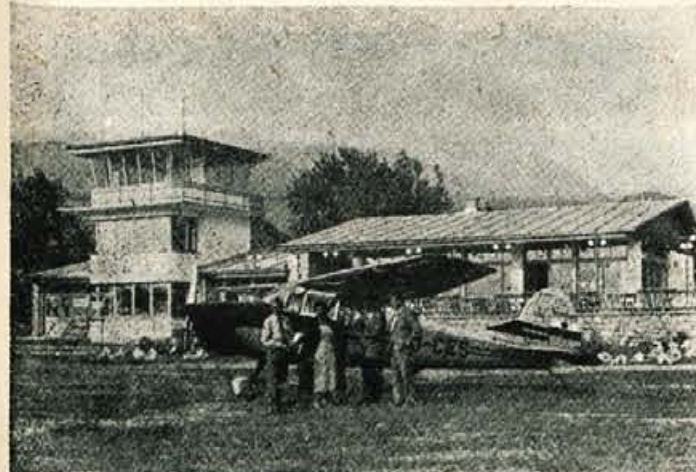
»Toda ta ogenj je več kot pol kilometra oddaljen,« reče ladijski lastnik srdito.

»Ogenj je ogenj, si pravkar rekel,« odgovori ladjar, »in če je bil dovolj močan, da je mene ogrel, bo tudi tebi zadostoval, da boš spekel parklje. Vidim, vidim, da ne znaš speči parkljev. Stavo sem dobil in ladje so moje!«

Alpski letalski center - Lesce - Bled - zarodek bodočega Slovenskega aero-transporta

(Nadaljevanje in konec)
Prav tako je leško letališče pomembno tudi za vzgojo mladih pilotov, jadralcev in padalcev. V teh tednih se pripravljajo na svojo veliko preizkušnjo. Za zaključek sezone, ki bo v začetku meseca oktobra, bodo imeli veliko tekmovanje, na katerem bodo mladi jadralci in padalci pokazali svoje znanje in sposobnosti. Sodelovali bodo člani Aero - klubov z Gorenjske. Padalci so imeli v tem letu že okoli 360 skokov, ali 80 več kot so jih v začetku leta planirali. Sedaj imajo okoli 70 aktivnih padalcev. Tudi jadralci so bili zredno požrtvovalni. Imeli so 1100 poletov s pomočjo vitle in 338 poletov z aerozaprego. V tem letu je 30 jadralcev v tečaju osvojilo 75 diplom — izpitolov za posamezne kategorije letenja. Pogoji za osvojitve posameznih diplom, »A«, »B«, »C« itd. niso tako lahki in niti enostavni. Pogoj za osvojitve srebrne »C« značke je 5 ur 30 minut jadriranja v zra-

lec dvigniti do 3000 m visoko, če hoče doseči tak čas. Zato pa mora znati izkoristiti zračne tokove in veter. Tudi jadralec, ki se nauči letenja z aero - zaprego, ima potem kvalifikacijo, da lahko leta in pristaja na vseh letališčih v državi. Do sedaj je bilo takih jadralcev na Gorenjskem 24, letos pa se je število povečalo za nadaljnjih 27. Dinko Črne, Polde Tratar, Jože Kus, Jože Celar in Zvone Labura pa so se v tem letu izurili za pilote motornih letal in bodo v prihodnjem letu opravljali državne izpite. Nadalje se v Lescah stalno vadi 12 rezervnih oficirjev JLA — pilotov z Gorenjske. Zaradi naglega porasta zanimanja za te vrste športa, so že začeli razmišljati o dopolnitvi letiškega parka, kajti sedanje število jadralnih letal ne zadostuje več. Ob zaključku pa še to. Naši gorenjski jadralci so v zadnjih letih preizkusili ta teren in so ugotovili, da so tu iz-

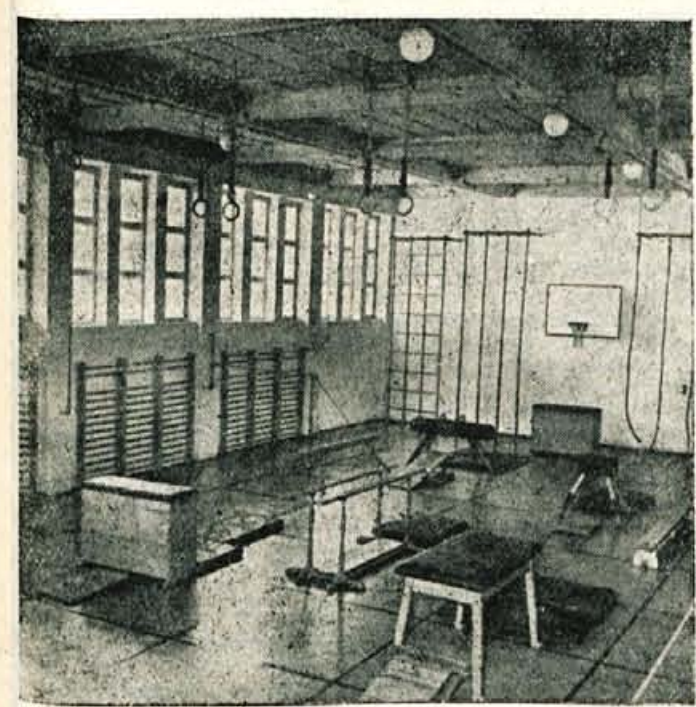

ku. Letos ga je izpolnil le Albin Novak, drugim pa je šlo za nekaj minut navzkriž. Pet ur in pol jadriranja v zraku, če vemo, da ga motorno letalo dvigne le 300 metrov nad letališče, ni nobena šala. Treba je poznati vremenske pogoje in temeljito tehniko jadriranja. Saj se mora jadra-

redni pogoji za jadrilstvo, da se lahko v 15 minutah doseže z jadralnim letalom 3000 m višine, lahko pa tudi do 8000 metrov s tem pa so že dani pogoji za izpoinitev zlatega »C« izpita. Z vsemi podrobnostmi vas bodo radi seznanili na letališču v Lescah.

Deset let v svobodi - deset let uspehov „ELAN“ v novih prostorih

Ali poznate Planico? Prav gotovo, če ne drugače vsaj po imenu... Potem poznate tudi tovarno, ki oskrbuje naše smučarje, kajakaše, telovadnice, orodne fizikulturnike... Tovarna

Z »Elanovimi« izdelki opremljena telovadnica

športnega orodja »Elan« v Begunjah. Podjetje je še mlado, saj je bilo ustanovljeno šele po vojni. Sele 24. septembra 1945 je zbral naš najpopularnejši smučar - skakalec Rudi Finžgar 9 fantov, ki se niso ustrašili začetniških težav pri ustanavljanju podjetja in — začeli so... Najprej v zadr-

• Mali oglasi

Pianino kupim. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Tako«. **Prodajam** košarico za dojenčka, dobro ohranjeno, z vložkom. Košarica je na kolesih in lično izdelana. Naslov v upravi lista. **Prodajam** citre. Naslov v upravi lista. **Prodajam** 8 vitrin uporabne kot police za trgovino, izložbena okna ali skladišča, veliko stensko uro, kartotečno in druge omare, pisalno mizo ter drugo. Ogleđ vsako dopoldne Kranj, Prešernova 12/I.

Razstava ZEBELJ IN VIJAK od antike do danes 2. do 10. oktobra v Kropi

Prodajam se štedilnik prosto stoječ z dve in pol kurilnimi ploščami, obložen s ploščicami ter cca 7 kvadratnih metrov ploščic za oblogo stene. Informacije na Obrtni zbornici Kranj, Maistrov trg 9. **Prodajam** enostanovanjsko hišo, vseljivo in 2 nji v Kamni gorici. Naslov v upravi li-

sta. Informacije: Kralj, kovač, Kamna gorica 38. **Prodajam** »Gorenjsko narodno nošo« (moško) kompletno. Tomazin Ciril, Naklo 94. **Prodajam** lepega voliča ali ga zamenjam za telico. — Praprotnik Kristina, Ljubno 21, Podnart. **Iščem** opremljeno sobo v Kranju ali bližnji okolici. — Naslov v upravi lista. **Dobro** ohranjene stope za izdelavo ješprena z novo kladno ugodno prodajam. — Zupan Franc, Mošnje 24, Radovljica. **Starejša upokojenka** išče stanovanje, za protiuslugo pomaga v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista. **Zamenjam** enosobno stanovanje v Radovljici za enakega v mestu ali bližnji okolici Kranja. Naslov v upravi lista. **Zamenjam** dvosobno komfortno stanovanje v Kranju za enakega v Skofji Loki ali Celju. — Čehovin, Kranj, Stara cesta 12. **Takoj** zaposlimo večje število mizarjev z odsluženim vojaškim rokom in polkvalificirane mizarje. — »Elan« Begunje pri Lescah. **Preključem** blok št. 27677 izdan v komisiji trgovini v Kranju. — Rogač B.

Podpisani Kokalj Peter preključem govornice, ki sem jih govoril o Štefanič Jožetu, da je ta imel razmerje z mamo ženo in izjavljam, da je to neresnica. — Kokalj Peter. **Kozjerejci, pozor!** Imam dva bela kozla za plemo, švicarske pasme, lanski in letošnji. — Stražišče 303. **Delovni invalid** z opremljenim stanovanjem — 40 let želi spoznati žensko mlajšo od sebe, zaradi ženitve. Prednost imajo šivilje. Naslov v upravi lista.

• Objave
»ISKRA« — tovarna za elektrotehniko in finomehaniko v Kranju razpisuje večje število štipendij za študij na:
1. strojni in elektrotehnični fakulteti, (specializacija za jakitok, šibki tok in telefonijo), fakulteti za kemijo in fakulteti za metalurgijo.

2. tehnični srednji šoli elektro - oddelek, strojni oddelek, oddelek za kemijo ter metalurgijo. Reflektanti naj vložijo prošnje z navedbo izobrazbe, koliko semestrov oziroma letnikov imajo, socialno poreklo, doseženi uspeh in druge važne navedbe na personalni oddelek podjetja.

• Gledališče
Prešernovo gledališče
Nedelja, 25. septembra ob 16. uri: Izven in za podeželje Bratko Krefc: »Celjski grofje«. Torek, 27. septembra ob 20. uri: Red A in izven Bratko Krefc: »Celjski grofje«. Vstopnice še na razpolago. Četrtek, 29. septembra ob 16. uri: Red C in izven Bratko Krefc: »Celjski grofje«. Vstopnice še v prodaji. Nedelja, 2. oktobra ob 16. uri: Izven in za podeželje Bratko Krefc: »Celjski grofje«.

Kino

Kino »Krvave« Cerklje: — ob delavnikih ob 18. in 20. predvaja 24. in 25. septembra ameriški kawsbojski film »Samotna zvezda«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri. **Kino »Radio« Jesenice:** — predvaja od 24. do 27. septembra ameriški barvni film »Lili«. Od 28. do 30. septembra ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo ob 10. uri matineja ameriškega barvnega filma »Lili«. **Kino »Plavž« Jesenice:** — predvaja 24. in 25. septembra ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. 25. septembra zaprto. 27. sept. ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. 28. septembra ameriški barvni film »Lili«. 29. septembra zaprto. 30. septembra ameriški barvni film »Lili«. Predstave

ob delavnikih ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo matineja ob 10.30 uri ameriškega barvnega filma »Lili«. **Kino Koroška Bela:** predvaja 24. in 25. septembra ameriški barvni film »Lili«. 26. septembra ameriški barvni film »Trojna ljubezen«. Od 27. do 30. septembra zaprto. Predstave ob delavnikih ob 19. uri, o nedeljah ob 17. in 19. uri. **Kino Naklo:** predvaja 24. in 25. septembra švedski film »Plesala je eno samo poletje«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

Službo dobijo

»RIBA — IZOLA« sprejme 30 moških oseb, ki bi se izučile za ribiče na morju.

Vzdrževanje gre na račun podjetja. Razen vzdrževanja prejmejo še plačo po dogovoru.

Pogoji:

da je odslužil kadroviski rok v JLA, da ima veselje do ribištva, obveza, da bo ostal 5 let v podjetju, da je zdrav, primerno zadržanje v javnem življenju.

Prošnje z življenjepisom poslati na naslov »Riba — Izola«.

RAVNATELJSTVO

SOLIDNO in HITRO

Podjetja, tovarne, ustanove in vse organizacije!

Vse vrste klišejev vam bo solidno in hitro izdelala

NOVA KLIŠARNA

PRI PODJETJU „GORENJSKI TISK“,

ki bo začela obratovati v oktobru • Istočasno bo začel v okviru podjetja »Gorenjski tisk« z delom tudi FOTOODDELEK za komercialno fotografijo! • V tem fotooddelku vam bodo lahko izdelali najlepše posnetke iz vašega podjetja in razne druge posnetke za vaše albume, katere vam bo izdelala in okusno opremlila naša lastna knjigovoznica

Se priporočamo! Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje „GORENJSKI TISK“

Vsa naročila sprejemamo že v septembru!

Onstran zvočnega zidu

Odkar so letala premagala zvočni zid, se letalski strokovnjaki močno trudijo, kako bi povečali sposobnost letalcev za napore, ki jih od njih zahtevajo poleti z nadzvočno hitrostjo. Zdravniki so izdelali najrazličnejša zaščitna sredstva, ki preprečujejo »temo pred očmi pilotov«, rdečo svetlobo in podobne pojave pri manevriranju med zelo hitrimi poleti.

Toda to je le del skupine zapletenih vprašanj, ki so jih vsilili poleti z nadzvočno hitrostjo. Letalski strokovnjaki so se lotili tudi poenostavljanja nalog, ki jih morajo izpolnjevati piloti ob novih strojih in katerih upravljanje je iz leta v leto bolj zapleteno.

V pilotskih kabinah reaktivnih lovcev je do 110 najrazličnejših kazalcev in najrazličnejših naprav, ki jih mora pilot nenehno pregledovati. Podatkov, ki jih kažejo vse te naprave pa niti najspretnejši pilot ne more več razbrati v nekaj sekundah. S tem seveda še ni vse opravljeno, saj mora pilot vse te napovedi upoštevati in se po njih ravnati, to pa je za človeške možgane že skoraj preteška naloga. Tako se primeri, da pilot prepozno reagira na posamezne reči.

Tu se je odprlo široko delovno področje za letalske strokovnjake, ki skušajo z najrazličnejšimi sistemi pilotom olajšati delo. Manj pomembne ure in njihove ka-

zalce združijo v eno, da seali se začel prenašlo vrtili. Letalski konstruktorji so izdelali še več drugih naprav, ki združujejo več naprav v eni, to pa bo pilotom omogočilo, da bodo uspešno manevrirali z letali tudi med najhitrejšimi, doslej možnimi leti. Tako je vzletela skupina reaktivnih letal tipa »Sabre Yet« za letališča v Los Angelesu v doslej nepojmljivo kratkih presledkih 7 sekund. Ta množični vzlet je zaradi mnogih naprav popolnoma uspel, vzletajoča letala niso niti najmanj motila ali ovirala normalnega prometa na tem velikem letališču.

Povejmo primer: Sistem avtomatične kontrole reaktivnega motorja, kakor ga je sestavila »General Motors Company« za letalo tipa »Sabre Yet«, združuje v eni napravi kar sedem dosedanjih. Pilotu omogoča, da posreduje motorjem več ali manj goriva, s tem da enostavno premakne vzvod, ne da bi se mu bilo treba prej prepričati, ali se bo motor zaradi tega pregrel

Najvišja zgradba na svetu

Doslej je najvišja zgradba na svetu še vedno nebotičnik »Empire State Building« v New Yorku. Vsakdo, ki obišče to edinstveno razgledno točko New Yorka, je presenečen in zapusti nebotičnik v prepričanju, da je videl »osmo čudo sveta«.

S 104 nadstropja visoke stavbe, ki ima svoj vrh čisto nad oblaki, se pri jasnem vremenu vidi 128 km daleč. Ljudje na ulicah pod nebotičnikom izgledajo kot glave bučic, pisani, raznobarvni avtomobili in druga vozila pa kot pisani hrošči, ki se v vrstah premikajo po cestah.

Nebotičnik so zgradili z neverjetno naglino. 17. marca 1930 so začeli, 1. maja 1931, mesec dni pred predvidenim rokom, po 7 milijonov delovnih urah, pa so zgradbo že dogradili.

Na vrhuncu gradbenih del leta 1931 je pri gradnji delalo 3400 delavcev naenkrat. Postavljali so jekleno ogrodje stavbe. Potem so v jekleni skelet vgradili 3171 ton jekla, lesa, opeke in aluminija, skoraj toliko materiala, kot so za temelje tega velikana izkopali zemlje in skalovja. Za oblaganje zunanjih površin so porabili več kot deset milijonov opek. 5664 kub. metrov kamna in 730 ton krom-nikljevih in aluminijevih plošč. Vanj so vgradili 120 km vodovodnih cevi, 7700 km telefonskih in telegrafskih žic, 6500 oken in 12 km navpičnih tunelov za 6 tovornih in 63 osebnih dvigal. Kdor pa želi peš na vrh, gre lahko po tisočosemstošestdeset stopnicah.

V nebotičniku je 18.600 kv. metrov uporabne površine in na njej živi 20.000 ljudi. Ra-

ISKRICI

Zaklad

V Marseilleu je neki grobar podnevi pokopal mrliča. Ponoči se je skrivaj priplazil do groba in ga začel previdno znova odkopavati. Na krsti je namreč pozabil — svojo pipico.

Sovražnik ali prijatelj

Budimpeštanski časopis »Uyancs« je prinesel notico, da bodo madžarska dekleta, ki bi nosila globok prsni izrez pri oblekah, podlegla »prijetemu sovražnika«.

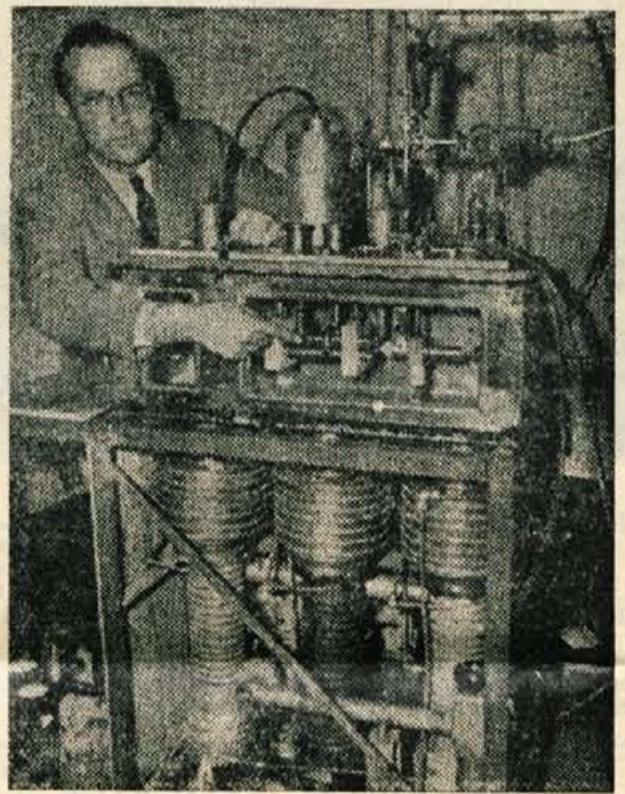
ZANIMIVOSTI

RADIOAPARAT BREZ TOKA IN BREZ BATERIJE

Neka tvrdka v Berlinu je izdelala več modelov takih radio-aparatur, ki prejemajo svojo obratno energijo od svetlobnih žarkov sonca ali, kakor kaže slika, od navadne namizne svetilke. Električnega toka iz omrežja ali iz baterije ti radio-aparati torej ne potrebujejo več. Potrebni električni tok jim dobavljajo tako imenovane »selenske celice«, ki so v stanju spreminjati svetlobno energijo katere koli luči (prevsem sonca) v električno energijo.

ATOMSKA URA ...

... je vsekakor koristnejša od atomskih bomb. S to napravo, ki jo je zgradil ameriški profesor fizike Charles H. Townes in ki pravzaprav na zunaj v ničemer ne sliči uri, je omogočeno merjenje časa s tako točnostjo, kakor še z nobeno uro doslej. Milijoninke ene sekunde atomska ura še brez vsega meri, ker dela — kakor pravijo strokovnjaki — »po načelu mikrovalovnega ojačevalca s pospešenim izžarjevanjem atomskih žarkov«.

Kako so v srednjem veku kaznovali ženske

Če napravimo majhen skok v zgodovino in pogledamo pogoje, v katerih so živele ženske v preteklosti, lahko ugotovimo, da so bile skoraj enake s sužnji, pa tudi sodišča so jih kaznovala za najmanjše prestopke na najokrutnejši način. Številne in ostre so bile kazni, ki so jih izrekli proti ženskam v Srednjem veku, večkrat pa so jih strogo obsojali tudi za prestopke, ki so jih imeli pri moških za otročarije in jih sploh niso kaznovali. V številnih arhivih po Nemčiji, Franciji in Italiji je vse polno dokumentov, ki se nanašajo na čudne, toda tudi hude kazni, ki so jih izrekli nad ženskami.

Valois je na primer leta 1320 izrekel naslednjo obsodbo proti neki Izabeli de Lergny, ki se ni najlepše izrazila o poštenosti žene nekega Renaulta: Za kazen je morala iti gola in bosa trikrat skozi vse mesto in glasno pred številno in radovedno množico govoriti, da je lagala in da preključuje žalitve, ki jih je storila gospodu Renaultu in njegovi soprogli.

Za kakršnokoli kleветanje so ženske kaznovali z denarnimi kaznimi ali pa so morale oblečene v samo srajco spremljati procesije in pri tem nositi na hrbtu okoli petdeset kilogramov težak kamen.

Prepirljive ženske so v Angliji izpostavljali občinstvu z železnimi nagobčniki. Za na-

gobčnik je bila privezana veriga, s katero so obtoženko vlačili po mestu.

Ne navadno surove kazni so bile za lahkoživke. V Bordeauxu so v nekaterih letnih časih prirejali pravcate programe na lahkoživke. Ljudstvo je bilo do teh žensk, ki so jih potapljali v hladno vodo, nenavadno neusmiljeno. Postopek izvršitve kazni je bil naslednji: Lahkoživke so najprej pripeljali pred občinsko hišo, kjer so jim nadeli na glave pernate kape v obliki tulcev in jih zatem vodili bosonogo do morja, kjer so jih zaprli v železne kletke in spuščali v vodo. To so ponavljali toliko časa, dokler se obsojenka ni onesvestila.

Za smeh

in kratek čas

Sredstvo za konzerviranje

Mrs. Eliza Lukkett iz Londona zaradi slabega zdravja ni nikdar smela hoditi v šolo. Pravkar pa je praznovala svoj 106. rojstni dan. Pri tem je izrazila eno samo željo: še eno steklenico viskija!

Povelje je povelje

Neko britansko vojaško sodišče je obsodilo 33 letnega vojaka Jonathana Pilkingtona zaradi nedovoljene oddaljitve od svoje enote na 2 leti zapora. Ko so ga vprašali, zakaj je zapustil svojo četo, je obtožen odgovoril, da mu je narednik rekel: »Izginite, nočem vas več videti!« Vojak se je ravnal po zapovedi, drugega nič.

Miha Kliner

19

Potem je šel k mizi in sedel. Sele sedaj je zagledal pismo, ki mu ga je bil prinesel dežurni. Spoznal je pisavo. Bila je Helgna.

— Helga, — je zašepetal. Torej mu je oprostila in se mu opravičuje. Čudno, da tega dekleta ni znal uporabiti za svojo službo. Ali je bil res tako zaljubljen, da ni niti pomislil, kako lahko bi mu to dekle koristilo? Odlična agentka bi bila lahko.

Držal je pismo v rokah, a ga ni odprl. Danes se mu je zdela ljubezen, ki jo je gojil do nje, smešna.

— Saj sem se obnašal kot kakšen zaljubljeni južnjak. In vendar je bila ženska kakor vsaka druga. Res, da je bila lepša od povprečne ženske lepote. Ah, kakšen norec sem bil, kakšen norec, — je ponavljal. — Namesto da bi jo izkoristil kot agentko, kot kolesce v svojem mehanizmu,

sem jo imel samo za ljubico. Zaljubljeni mladenič! Romeo! Sele zadnjič sem se izkazal pred njo moškega ko sem jo pretepel z bičem! Res, po pomoti. Toda to je bilo vsaj moško. Tako nas uči Nietzsche ...

Da, Nietzsche. Veliki filozof in firerjev ljubimec. Ali ni rekel: Ko se približaš ženski, ne pozabi vzeti biča s seboj. In on je na to ob Helgi pozabil. Lepa je bila. Tako nežna, da se je niti vzeti ni upal. Nikoli ni bila vsa njegova. Smilila se mu je njena nežnost. Kakšna sentimentalnost! Kakšna neumnost! Verjetno ji je povedal šele njegov bič, da je tudi on možki. Da je nasilen. Zahteven, da se ga uboga in poslušna brez ugovora. In zdaj se mu prav gotovo opravičuje. Prosi ga odpustanja, ker je zadnjič pretepena odšla in ga užalila. Ne bi našla kar tako, če bi ju ne ločil njegov prijatelj.

— Delal se bom, da sem užaljen, — je rekel zase. Užaljen bo. Da. Užaljen! Se bolj se bo omeščala. Potem jo bo napravil za odlično agentko, za kolesce v svojem mehanizmu. Med vojake jo bo poslal in med oficirje. Zvedela bo, kaj mislijo oni o sedanjem položaju. In če so izgubili vero v zmago, če so morda zarotniki kakor tisti generali, ki so hoteli 20. julija ubiti firerja, jih bo poslal tja, kamor spadajo. Res, firer ne govori zaman, da nad njim bdi božja previdnost. Če bi ne, bi ga 20. julija letos ubili. Fritz Adler, je vedel, da je ta božja previdnost Himmler in njegovi ljudje. In tudi on je Himmlerjev človek. Čudno, da se nikoli ni skušal ugotoviti, kaj menijo oficirji, poveljniki edinic »Wehrmachten«. Gotovo so tudi med njimi taki, kakor so bil zarotniški generali. Tudi nje bi bilo treba preizkusiti. In Helga bi bila odlični preizkusni aparat. Zato jo bo uporabil. In ne za ljubezen. Kako neumen je bil, da je bil zaljubljen vanjo. Kako neumen! Zdaj je ozdravel. Zdaj je ne rabi več za svoj beg iz stvarnosti. Zdaj so mu zaupali važno nalogo. Opravič jo bo. Opravič za zmago rajha, za zmago nemškega nadčloveka.

Odprl je pismo.

Bilo je kratko:

— Morilec! Sele te dni sem te spoznala in spregledala! Umril si mojega očeta, umril mnogo ljudi. Kako sem mogla biti slepa, da tega že prej nisem videla. Toda spregledala sem še vedno dovolj zgodaj, da se lahko maščujem. Angležev nisem osvobodila jaz. Toda vse bi dala — tudi življenje — če bi mogla odpreti vsa ujetniška in druga taborišča in osvoboditi zaprte, jim dati orožje, da bi pobili vse take, kakor si ti, morilec nedolžnih ljudi! Poiskala si bom pot v partizane in se maščevala. Smrt Hitlerju in vsem, ki so z njim! ... Helga Stolzer, otrok žrtve, ki si jo umoril ti.